

Çağdaş Sanat Müzelerinde Güncel Sergilemelere Bir Örnek: Güzellik Sergisi

Eda Uzun¹

Öz

Sanatın anlatım biçimlerindeki yenilikler, bağlantılı olduğu sergileme mekanlarını da dönüştürmektedir. 20. yüzyılın son çeyreğinde varlığı oldukça artan çağdaş sanat müzeleri, sanatçıların güncel ve yeni anlatım biçimlerinin sergilenmesine olanak tanıyan mekanların arasındaki yerini almıştır. Sanatçılar neredeyse dünyanın her yerinde bulunan çağdaş sanat müzelerini dönüştürürken çeşitli sergileme yöntemlerini (geleneksel yöntemler, yapay zeka, sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, akıllı makine vb.) kullanmaktadır. Bu çalışmada amaçlanan, çağdaş sanat müzelerindeki önemli güncel sergilemelerin ve son yıllarda bu sergilemeler arasında önemli bir yere sahip olan *Güzellik* sergisinin incelenmesidir. Sagmeister ve Walsh tasarım ortaklarının hazırladığı *Güzellik* sergisi insanı kuşatan, yaratıcı ve güncel biçimlerle ön plana çıkmaktadır. Günümüzde çağdaş sanat müzelerinde yapılan sergilemelerin teknoloji, sanatsal ifade biçimi ve mimari farklılık gibi faktörlere bağlı olarak değiştiği ve bu anlamda *Güzellik* sergisinde bir arada kullanılan geleneksel ve teknolojik etkileşimli sergilemelerin ziyaretçiyi pasif izleyici konumundan aktif katılımcı konumuna getirerek ziyaretçi katılımının serginin bir parçasına nasıl dönüştüğü irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat Müzesi, Sergileme, Yerleştirme, Etkileşim, Sagmeister ve Walsh, Güzellik Sergisi

An Example of Recent Exhibits in Contemporary Art Museums: Beauty Exhibition

Abstract

Innovations in the forms of artistic expression also transform the exhibition spaces to which they are related. In this sense, contemporary art museums have taken their place among the venues that allow the exhibition of new forms of expression of contemporary art. In the last quarter of the 20th century, contemporary art museums, whose presence increased considerably, host the current exhibition styles of artists. Artists use various exhibition methods (traditional methods, artificial intelligence, virtual reality, augmented reality, smart machine, etc.) while transforming

¹ Arş. Gör. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, ORCID NO: 0000-0002-0767-9154, edauzun@hotmail.com

contemporary art museums located almost everywhere in the world. The aim of this study is to analyse the important current exhibitions in contemporary art museums and the Beauty exhibition, which has an important place among these exhibitions in recent years. The Beauty exhibition, prepared by Sagmeister & Walsh (Stefan Sagmeister and Jessica Walsh) design partners, stands out with its human-encompassing, creative and contemporary forms. It is among the results of this study that exhibitions in contemporary art museums today change depending on factors such as technology, artistic expression and architectural difference, and in this sense, traditional and technological interactive exhibitions used together in the Beauty exhibition play an active role in bringing the visitor from the position of passive viewer to the position of active participant. In this sense, the study analyses how visitors become a part of the exhibition with their contributions to the exhibitions.

Keywords: Museum of Contemporary Art, Exhibition, Installation, Interaction, Sagmeister and Walsh, Beauty Exhibition

Bu çalışmanın amacı, modern sanat kurumlarının günümüzde sergilerini nasıl gerçekleştirdiklerini incelemek ve bu sergilerin ziyaretçileri pasif izleyicilerden aktif katılımcılara dönüştürme becerisini tartışmaktır. *Güzellik* sergisi özelinde yapılan gözlemler, literatür taraması ve *Güzellik* sergisi ziyaretçi deneyimlerine dair incelemeler bu çalışmanın yöntemini oluşturmaktadır. Günümüzde çağdaş sanat müzelerindeki sergilerin sanatsal ifade, teknoloji ve mimari farklılıklar gibi unsurlara bağlı olarak çeşitlilik gösterdiği ve geleneksel ve teknolojik sergilemeleri barındıran *Güzellik* sergisinin ziyaretçileri pasif izleyici rolünden aktif katılımcı rolüne taşıdığı bu çalışmanın bulguları arasındadır. Çalışma kapsamında, tasarım ekibi Sagmeister ve Walsh (Stefan Sagmeister ve Jessica Walsh) tarafından oluşturulan ve çağdaş sanatın önemli örneklerinden biri olarak kabul edilen *Güzellik* sergisinin detaylı bir analizi yer almaktadır.

Çağdaş sanatın sergilenmesi görevini üstlenenler arasında öncelikle tüm dünyaya yayılmış bienal ve trienaller, büyük şehirlerde kurulan ve birçok sanatçıyı bir araya toplayan çağdaş sanat fuarları, galeriler ve çağdaş sanat müzeleri bulunmaktadır. 20. yüzyılın son çeyreğinde çoğalan çağdaş sanat müzeleri, bu alanda çalışan sanatçıların sergilemelerine yer vermeye başlamıştır.

Çağdaş sanat müzelerindeki sergilemelerin son dönemlerde önemli ölçüde değiştiği gözlemlenmektedir. Bu değişimde teknolojinin, sanatsal anlatım biçimlerinin ve mimarinin önemli rolü bulunmaktadır. Bu müzelerde geleneksel sergi anlayışı yerine, teknolojiyi etkin kullanan, yenilikçi ve izleyiciyle etkileşim kuran sanat sergilemeleri ön plana çıkmaktadır.

Foucaultcu düşünceye göre sanatın hakikati, yalıtılmış olduğu müzede şekillenmektedir. Sanatın toplumsal hayattan arınması ve sanat için özerk bir ortam yaratılması müzenin görevidir. Başta toplumsal bir işlevi olan sanatın estetik deneyim nesnesi halini alması ve topluca gerçekleştirilen bir eylem ve pratik olmaktan çıkarak sanat adı verilen fenomene dönüşmesi, müze bağlamında ortaya konulmaktadır. Müzedeki nesnelerin sanat yapıtı olmaktan başka işlevi kalmamaktadır. Kült değerinin yerini, giderek sergileme değeri

almaya başlarken, sonuçta sanat ancak sergilenerek işlevsel hale gelmektedir (akt. Balık, 2009, s. 29). Bu açıdan bakıldığında sergileme, sanatın hak ettiği değeri kazanabilmesi için vazgeçilmezdir. Dolayısıyla sanatın sergilenme biçimi ve sanat yapıtı arasında tamamlayıcı ve karşılıklı bir ilişki bulunmaktadır.

Sergileme

Sergileme, bazı şeyleri göstermek, tanıtmak veya satmak amacıyla herhangi bir biçimde, herkesin görebileceği bir yere yerleştirmek ya da teşhir etmek (Sesli Sözlük, t.y.); nesne, öge ya da bilgiyi insanın deneyimleyebileceği bir ortam içerisinde sunmaktır. Sergilenen nesnelere çerçevelenerek ya da bir kaide üzerine koyularak daha değerli hale gelmektedir (Shaoqiang, 2016, s. 5). Sergileme kavramı altında, ticari fuarlar, marka deneyimleri, temalı etkinlikler, uluslararası dünya sergileri (EXPO), müze galerileri, tarihi konutlar ve sanat yerleştirmeleri sınıflandırılabilir. Sergilerin ölçekleri küçük bir masadan uluslararası dünya sergilerinde küçük bir şehir boyutuna kadar çeşitlenebilmekte ve beş gün gibi geçici ya da beş yıl gibi kalıcı olabilmektedir. İster ticari ister kültürel olsun sergileme, üç boyutlu mekanda bir hikaye iletme fikridir (Locker, 2013, s. 10).

20. yüzyıl, sergileme mekanlarında biçim ve içerik açısından önemli gelişmelere neden olmuştur. Modernizm içerisinde yapıtın biçimsel özelliklerinin öne çıkması sonucu değişen sanat yapıtı, sergileme mekanının da yapısını değiştirmiştir. 1960 sonrası gelişen süreçte çerçevenin dışlanması, resim yüzeyinin sergi mekanının duvarlarıyla ilişkiye girmesi ve böylece galeri mekanının kendisinin resmi çerçeveleme işlevini yerine getirmesi yapıtın sergilenmesinde önemli birer değişim olarak kabul edilmektedir. Bu anlamda modernizm içerisinde minimalist yapıtın biçimsel özelliklerinin vurgulanmasına olanak tanıyan ve yapıtın algılanma sürecinde kendisinden başka dikkat çekici her türlü unsurdan soyutlanan sergi mekanı, sanat yapıtı odaklı bir yaklaşımı beraberinde getirmiştir (Çolak, 2016, s. 44).

21. yüzyılın başlarında sanat, giderek artan bir şekilde başkalarıyla paylaşılan etkileşimli bir deneyim haline gelmiştir. İnsanlar her yerde, geleneksel sanat mekanlarında alışık olmadıkları şekilde katılımlarını davet eden sanat yerleştirmeleri ve performanslarıyla karşılaşmaktadır. Sanat, erişilebilir, popüler ve geleneksel sanat beğenisinden farklı bir anlamda daha talepkar hale gelmektedir. Sergilerde sanat hakkında önceden çalışarak bilgi edinmek ya da bir galeride önceden belirlenmiş bir rotayı izlerken kayıtları dinlemek yerine, ziyaretçiler genellikle kendilerini sanatın bir parçası, öngörülemeyen, şaşırtıcı ve merak uyandırıcı bir durumun katılımcısı olarak bulmaktadırlar (Candy ve Ferguson, 2014, s. 1-2).

Güncel Sergileme Yöntemleri

Günümüzde izleyicinin pasif gözlemci pozisyonunda olduğu geleneksel sergiler ve aktif katılımcı konumda olduğu etkileşimli sergiler güncel sergileme şekilleri olarak ifade edilebilir. Etkileşimli sergilemeleri, teknolojik olmayan (geleneksel) ve teknolojik olarak iki grupta toplamak doğru olacaktır. Geleneksel kurulumlar daha çok basit ve teknolojik olmayan insan etkileşimlerini içermektedir. Ziyaretçilerin katılımını sağlamak ve sergi alanlarında gerçekleştirilen canlı performansların bir parçası olmak, bazı sanat eserlerine

ziyaretçilerin dokunarak etkileşime girmesine olanak tanımak ve ziyaretçilerin beraber çalışarak ortak bir sanat eseri oluşturması teknolojik olmayan etkileşimli sergilere örnek oluşturabilir.

Bunun yanında akıllı makineler aracılığıyla ziyaretçiyle etkileşim kurmak müzelerde popülerlik kazanmaktadır. Ziyaretçiler, interaktif projeksiyonlar, dokunmatik ekranlar, hareket sensörleri ve müzik kullanarak serginin içeriğiyle etkileşime geçebilir. Bu tür teknolojik sergilemeler müze ziyaretçilerine daha yakın bir deneyim yaşatabilir. Güner'e (2023) göre artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR) ve karma gerçeklik (MR) gibi teknolojik sergileme teknikleri sürükleyici teknolojiler adı altında toplamaktadır. Bu teknolojilerin sanat olaylarını ve sergileme alanlarını değişikliğe uğrattığı görülmektedir. Çağdaş sanat kurumlarında sürükleyici teknolojilerle sergilenen sanat ve bu teknolojilerle gerçekleştirilen sanatsal projeler izleyicinin katılımını büyük ölçüde gerektirmektedir. Bu katılım bizzat sanat deneyiminin içine dalma şeklinde olabildiği gibi teknoloji ile de bu sanat olaylarına dahil olunabilmektedir (s. 431). Coşkun ise (2023) etkileşimli sergileme yöntemlerinin kullanılmasının ziyaretçilerin sergiyi izleme şeklini ve fikrini genişlettiğini ifade etmektedir (s. 35).

Bu sürükleyici teknolojilerin yanında bazı müzeler daha zengin duyuşsal deneyim için bir dizi birleşik yöntem kullanmaktadır. Sergi alanları benzersiz aydınlatma, ses, koku ve dokunsal bileşenlerden oluşabilmektedir. Bu ortamın oluşturulabilmesi için alışlagelmiş duvara asılan eserlere ek olarak, video haritalama gibi projeksiyon tekniği de kullanılabilir. Ziyaretçiler, geleneksel sergileme yöntemlerinin sunduğu deneyimlerden yararlanmanın yanı sıra dokunmatik ekranları veya sanal ortamı keşfetmek için sanal gerçeklik gözlüklerini kullanabilecekleri çağdaş teknolojinin interaktif yeteneklerini de kullanabilmektedir.

Çağdaş Sanat Müzelerinde Güncel Sergilemeler

Çağdaş sanat müzeleri genellikle yakın geçmişte icra edilmiş modern sanatın ve 1970'lerden itibaren üretilmeye başlayıp günümüzde de üretimi süren çağdaş sanatın sergilendiği müze türleridir (Bakanay, 2014, s. 34). Bu müzeler sanatın tarihini sergileme amacından ziyade, çağdaş sanatın suretinde, genişleyen dünyayı temsil etme iddiasındadır. Küreselleşmeyle beraber ortaya çıkan serbest ticaret ideolojisi, önümüze bir serbest sanat retoriği sürmüştür. Sanat piyasasının izin verdiği ölçüde istediği yönde serbestçe ilerlemiş dolayısıyla mecburi modellerin yükünü de üzerinden atmıştır. Böylece, modern sanat müzesi etiketinden çok çağdaş sanat müzesi isimleriyle karşılaşmaktadır (Belting, 2017).

Çağdaş sanat müzeleri, çağdaş sanat hareketlerine ait eserleri ve güncel sanat eserlerini sergilemek ve bu eserlerle ilgilenen toplumu bir araya getirmek amacıyla kurulmuştur. Bu müzeler, sanatın çeşitliliği ve evrenselliğini anlamak için bir platform sunmaktadır. Çağdaş sanat müzelerinde sergilenen eserlerin çoğunluğu 20. yüzyılın ortalarından (1960'lar veya 1970'ler civarı) günümüze kadar uzanmaktadır. Bu müzeler aynı zamanda sanat akımları üzerine tarihsel perspektifler sunan ve geriye dönük bir etkileşim sunan sanat müzelerinden farklı olarak, sıklıkla yaşayan sanatçılara da yer vermektedir. Sanatın

küreselleşmiş, disiplinler arası ve daha çok kavramsal doğasını yansıtan eserler bu müzelerde daha çok karşımıza çıkmaktadır. Eserler genellikle geleneksel sanat formlarının aksine, sanatsal ifadenin geniş bir alanını kapsayan, çeşitli ve sürekli değişen içeriğe, biçimsel ve sanatsal anlayışa sahiptir. Bu anlayışla üretim yapan sanatçıların resim, heykel, fotoğraf, yerleştirme, performans sanatı, video sanatı ve dijital sanat sergilemelerine yer vermektedir.

Bu müzelerin sanat tarihi odaklı müzelerden ya da modern sanat müzelerinden farkı güncel eserlere bir müze çatısı altında yer vermesi ve izleyicilerin sanatı deneyimlemesine fırsat tanımasıdır. Sanatçıların eserlerini sergileyerek, ziyaretçilere kapsamlı bir bakış açısı ve deneyim sunmaktadır. Çağdaş sanat müzeleri çoğunlukla Amerika'da karşımıza çıkarken, günümüzde Avrupa ve bazı Asya ülkelerinde de çoğalmaya devam etmektedir.

Amerika, Los Angeles'ta bulunan ve günümüzde dünya çapında tanınan Çağdaş Sanat Müzesi (MoCA), çağdaş sanat eserlerini koleksiyonunda barındırmanın yanı sıra özel sergilere de ev sahipliği yapmaktadır. Los Angeles'taki diğer bir müze, The Board Çağdaş Sanatlar Müzesi'dir. Sıra dışı bir mimariye sahip bu müze özel sergilere yer verirken güncel sanat koleksiyonunu da sürekli genişletmektedir. Yine Amerika'da Massachusetts'te bulunan Massachusetts Çağdaş Sanat Müzesi'nin (MASS MoCA) koleksiyonunda çeşitli medya ve sanatsal disiplinler yer almaktadır. Günümüz sanatçıların yenilikçi çabalarını destekleyen ve deneysel eserlere öncelik veren bir müze olduğu bilinmektedir. New York'ta bulunan Modern Sanat Müzesi'nin (MoMA), daha çok modern sanat dönemine odaklandığı düşünülse de, aslında geniş bir çağdaş sanat koleksiyonuna sahiptir. MoMA'nın kapsamlı koleksiyonunda 20. yüzyılın başlarından günümüze kadar çok çeşitli sanat akımları ve sanatçılar temsil edilmektedir. Yine New York'ta bulunan Yeni Müze (New Museum) çağdaş sanatın yenilikçi ve çeşitli ifadelerine odaklanan bir kurum olarak bilinmektedir.

Avrupa'daki çağdaş sanat müzeleri arasında ilk akla gelen, İspanya'da Frank Gehry'nin yenilikçi tasarımıyla ünlü olan ve önemli bir çağdaş sanat koleksiyonuna sahip Guggenheim Bilboa Müzesi'dir. İspanya'da ayrıca çağdaş sanat eserlerini tanıtan Barselona Çağdaş Sanat Müzesi (MACBA), Katalonya bölgesinin önemli bir sanat kurumudur. Fransa'da bulunan Pompidou Merkezi, ağırlıklı olarak çağdaş sanatın sergilendiği uluslararası üne sahip bir sanat müzesi olan Ulusal Modern Sanat Müzesine (Musée National d'Art Modern) ev sahipliği yapmaktadır. Hollanda'nın Amsterdam şehrinde bulunan Stedelijk Müzesi, çağdaş sanatın dinamik ve yenilikçi tarafını vurgulayan etkinliklere ev sahipliği yaparak Amsterdam'ın kültürel canlılığına katkıda bulunmaktadır. İngiltere'nin Londra şehrinde bulunan Tate Modern, modern sanata adanmış görüncü de bünyesinde çağdaş sanatın öncü eserlerini de barındırmaktadır. Estonya'nın başkenti Tallinn'de yer alan Kumu Sanat Müzesi, Almanya'nın Frankfurt şehrinde bulunan Städel Museum modern ve çağdaş sanat eserlerine de yer verir. Berlin'de bulunan ve çağdaş sanat müzesi olarak hizmet veren Hamburg Tren İstasyonu özellikle büyük ölçekli yerleştirmeler ve çağdaş sanatın önemli eserlerine ev sahipliği yapmaktadır.

Asya'da da güncel sergilemelere yer veren önemli çağdaş sanat müzeleri bulunmaktadır. Japonya'da Kanazawa şehrinde bulunan 21. Yüzyıl Çağdaş Sanat Müzesi, Tokyo'daki Mori Sanat Müzesi gibi müzelerdeki sergiler genellikle çağdaş sanatın farklı yönlerini ve kültürel konuları ele almaktadır. Çin'deki çağdaş sanat sahnesinin önemli bir parçası olarak kabul edilen Shanghai Çağdaş Sanat Müzesi, çağdaş Çin sanatının yanı sıra uluslararası çağdaş sanatı da sergilemektedir. Güney Kore'de bulunan Seul Sanat Müzesi çağdaş Kore sanatının yanı sıra uluslararası çağdaş sanatını ve Singapur'da bulunan Singapur Sanat Müzesi Güneydoğu Asya'nın çağdaş sanatını vurgulamaktadır. Tüm bu çağdaş sanat müzeleri güncel sergilemelere olanak sağlamaları ve izleyicilere sanatı deneyimleme ve etkileşim olanakları sunan başarılı müze örneklerinden bazılarıdır. Önemli çağdaş sanat koleksiyonlarına sahip bu müzeler, sanatçılara bünyesinde bulundukları alanlarında özgün ve güncel sergilemeler yapma fırsatı sunmaktadır.

Güncel sergilemelerin izleyicilerle bulunduğu çağdaş sanat müzelerinde etkileşim, teknoloji, sanat ve tasarım bir arada işlerken yeni ifade biçimleri ortaya çıkmaktadır. Artık fotoğraf, heykel, sinema, müzik, grafik ve daha birçok geleneksel ifade biçiminin yanında kullanıcı arabirimi, yazılım, sensör, etkileşim gibi yeni medya araçları bulunmaktadır. Yeni üretim yöntemleriyle yaratılan araçlarla her şey melezleşmektedir. Ses, grafiğe, hareket ve fizik, sese dönüşmektedir. İnternet ve siber uzayda var olan bilgi, sonsuz haritalara, haritalar da özgün grafiklere dönüşmektedir. Böyle bir ortamda sanatçı ve tasarımcı kendi mesajlarını iletmek için yeni yöntemler ortaya koymaktadır (Sönmez, 2023).

Çağdaş sanat müzelerindeki güncel sergilemelerin önemli bir bölümünü yerleştirme sergilemeleri kapsamaktadır. Yaratıcı deneyim imkanı sunması ve izleyici etkileşiminin sanatın önemli bir bileşeni haline gelmesi sayesinde çağdaş sanatın en hızlı gelişen alanlarından biri olmuştur. 1960'lı yıllardan itibaren çağdaş sanat alanında izlenen mekan yaratımı, yerleştirme, mekana özgü gibi ifadelerle de tanımlanan yerleştirme sanatı, birçok

Görsel 1. Jennifer Steinkamp, *Madame Curie*, 2017, video yerleştirme (Artsy, t.y.)

sanat disiplininden yaptığı alıntılarla sanatçılar için sınırsız bir uygulama alanı yaratmıştır. Bu alanda üretim yapan sanatçılar, geçmişten günümüze tüm sanatsal verileri, kavramları, teknolojileri kullanarak bunları yeni bir dilin sözcükleri haline getirip yeni anlamlar inşa etmektedir (Yücel, 2012, s. 38).

Çağdaş sanat müzelerindeki güncel sergilemelere örnek olarak Jennifer Steinkamp'ın San Diego Çağdaş Sanat Müzesi'nde sergilediği *Madame Curie* video yerleştirmesi gösterilebilir (Görsel 1). Bu yapıtında Marie Curie'den esinlenen sanatçı teknik olarak hazırladığı animasyonları projeksiyon kullanarak duvara veya bir düzleme yansıtmaktadır. Sanatçı müzenin sahip olduğu geleneksel sergileme anlayışı dışına çıkararak mekânsal düzenleme ile izleyiciyi etkilemektedir. Sanatçının dijital teknoloji kullanarak hazırladığı yerleştirmenin sunduğu dinamik ve mekâna özgü deneyim, onu geleneksel sergileme tekniklerinden ayırmaktadır. Hareket, ışık, mekân ve tematik derinlikten yararlanan eser, salt görsel bir nesne olmanın ötesine geçerek izleyiciyi aktif bir katılımcı olarak yapıtın içine almaktadır (Artsy, t.y.).

Görsel 2. Federico Urdaneta, *Akortlu Merdivenler*, yerleştirme, 2006 (Shift, 2008)

Çağdaş sanat müzelerindeki sergilere başka bir örnek de *Akortlu Merdivenler* isimli yerleştirmedir (Görsel 2). Kendine özgü mimarisiyle tanınan Centre Pompidou, Ulusal Modern Sanat Müzesi'ne ev sahipliği yapmaktadır ve Paris'te çağdaş ve modern sanat için bir merkezdir. Federico Urdaneta *Akortlu Merdivenler*'i, burası için müzikal deneyim sunan bir oyun olarak tasarlamış ve mekanın ortasındaki merdivenleri müzikal bir enstrümana dönüştürmüştür (Karaçalı, 2009, s. 52). Müzeye gelen ziyaretçiler merdivenden çıkmaya başladığında basamaklardan ses gelmektedir. Bu sesler merdivende az kişi olduğunda sakinleşirken çok kişi olduğunda yükselmeye başlamaktadır. Ziyaretçiler tek başlarına ya da grup olarak hareket ederek kendi melodilerini yaratmaktadır. Bu yerleştirme izleyiciyi aktif bir katılımcıya dönüştüren, mekâna özgü ve etkileşimli bir deneyim sunmaktadır (Shift, 2008).

Tipografik tasarımlarıyla ve yaratıcı sergilemeleriyle ön plana çıkan sanatçı ve tasarımcı Stefan Sagmeister'ın 2012-2015 yılları arasında Boston'da bulunan Çağdaş Sanatlar

Enstitüsü (Institute of Contemporary Art) ve Los Angeles'ta bulunan Çağdaş Sanat Müzesi (MoCA) gibi birçok çağdaş sanat müzesinde sergilediği *Mutlu Şov* güncel sergilemeler arasında başarılı örneklerdendir.

Sagmeister, sadece sanat ve tasarım arasındaki sınırı test etmekle kalmayıp, aynı zamanda tipografiyi yaratıcı bir şekilde uygulayarak bu sınırı sık sık aşmaktadır. Film, baskı, infografik, heykel ve interaktif yerleştirmelerden oluşan tematik bir sergi olan *Mutlu Şov*, ziyaretçilere arabuluculuk, bilişsel terapi ve ruh halini değiştiren ilaçlarla mutluluğunu artırmaya çalışan tasarımcının zihnine girme deneyimi sunmaktadır. Tasarımcının on yıllık mutluluk araştırmasına odaklanan bu sergi, Sagmeister'ın günlüğünden derlenen, çeşitli yaratıcı ve etkileşimli biçimlerde tezahür eden bir dizi özdeyişin veya uyulması gereken kuralların tipografik incelemelerini sunmaktadır. Bu sergi için özel olarak üretilen bireysel eserlere ek olarak *Mutlu Şov*, Sagmeister'ın bireysel deneyiminin yaş, cinsiyet, ırk, para ve mutluluğu belirleyen diğer faktörlerin rolünü detaylandıran sosyal verilerle birlikte tasvir edilen kişisel bir anlatı içermektedir (Moca, t.y.; The Museum of Contemporary Art, 2013).

Güzellik sergisinin tasarımcılarından biri olan Jessica Walsh, genellikle grafik tasarım ve sanat alanlarında çalışmalarıyla tanınmaktadır. Daha çok işbirlikleri veya grup

Görsel 4. Stegan Sagmeister, *Mutlu Şov* sergisinden görüntüler, 2013, Los Angeles Çağdaş Sanat Müzesi (Moca, t.y.)

Görsel 3 Jessica Walsh ve Timothy Goodman, *40 Gün Flört*, 2013 (Anonim, t.y.)

sergilerinde eserlerini sergilemektedir. Walsh, marka kimliği, sanat yönetmenliği ve grafik tasarım alanlarında güçlü bir geçmişe sahip bir tasarımcıdır. Çalışmalarının çoğunda görselleri yaratıcı, canlı ve güçlü şekilde kullanmaktadır. En önemli çalışmaları arasında Timothy Goodman ile yaptığı *40 Gün Flört* adlı projedir (Görsel 4). İki tasarımcı 40 gün boyunca her gün birbirleriyle buluşmuş ve ilişki deneyimlerini sanat eserleriyle kaydederek paylaşmışlardır.

Sagmeister ve Walsh: Güzellik

Güzellik sergisi, ünlü grafik tasarımcıları Stefan Sagmeister ve Jessica Walsh tarafından ortaklaşa düzenlenen bir etkinliktir. Sergi, güzellik fikrini derinlemesine inceleyerek, onunla bağlantılı çeşitli kavramlara ve estetik algının bireyler üzerindeki etkilerini incelemektedir.

İlk olarak 2019'da Viyana'daki Uygulamalı Sanatlar Müzesi'nde (Museum für Angewandte Kunst), daha sonra 2020'ye kadar Frankfurt'taki Uygulamalı Sanatlar Müzesi'nde (Museum Angewandte Kunst) gösterilmiştir. Sagmeister ve Walsh, bu sergiyle insanların neden güzellikten etkilendiklerini, günlük yaşamda bununla nasıl başa çıktıklarını ve güzelliğin ne gibi olumlu etkileri olabileceğini araştırmış; güzellik kavramına hitap eden görsel bir multimedya sergisi oluşturduklarını ifade etmiştir. Grafik tasarım, ürün tasarımı, mimari ve şehir planlama alanlarındaki örneklerle, güzel nesnelerin, binaların ve stratejilerin yalnızca daha estetik değil, aynı zamanda daha etkili olduğunu göstermişlerdir. Ayrıca, güzel formların işlevsellikten yoksun olmadığını, aksine işlevin kendisi olduğunu vurgulamışlardır (Sagmeister ve Walsh, t.y.).

Güzellik sergisi, çok çeşitli yöntemler aracılığıyla zanaat ve güzellikten uzaklaşmanın neden tamamen aptalca olduğunu göstermekte ve bunu tersine çevirmek için neler yapabileceğini incelemektedir. Güzellik, başta görme olmak üzere estetik duyuları memnun eden şekil, form, renk ve kompozisyonun bir kombinasyonu olarak tanımlanmaktadır. Sagmeister ve Walsh'a göre, güzel ortamlar mutluluğu artırabilmekte, suçu azaltabilmekte veya hastanelerde insanların daha hızlı iyileşmesini sağlayabilmektedir. Duygusal bir tepki uyandırıp, kararları ve eylemleri etkileyebilmektedir. Güzellik, insanların dikkatini çekmek, onları neşelendirmek, unutulmaz bir şekilde mesaj iletmek ve hatta ürün satmak için kullanılmaktadır. (Andwalsh, 2019).

Sagmeister'e göre, "Neyin güzel olduğu ve neyin olmadığı konusunda tüm dünyada, zaman ve kültürler boyunca şaşırtıcı bir anlaşma bulunmaktadır" (Lampoon Magazine, 2022). Sergi için pek çok araştırma yapılmıştır: Güzellik felsefesi üzerine tarihsel araştırmalara dayanan gerçekler kullanılmış, ampirik estetik dünyasından bilimsel danışmanlara danışılmış ve insanların neyi güzel bulduğunu belirlemek için anketler yapılmıştır (Fontaine, 2021).

Güzellik sergisi, Güzellik Nedir?, Güzelliğin Tarihi, Güzelliğin Öznelliği, Güzelliği Deneyimlemek, Güzelliği Dönüştürmek ve Güzellik Arşivi olarak 6 temaya bölünmüş ve toplam 68 yerleştirmeye yer vermiştir. Sergileme tasarımında oldukça büyük bir ekibin

çalıştığı ve birçok sanatçının da yapıtlarının olduğu bu sergi, müzelerde güncel sergilemeye farklı bir yaklaşım kazandırmıştır. Müze mekanının yaratıcı kullanımı, serginin kavramsal alt yapısında birçok uzmanla çalışılması, sergileme tasarımındaki çağdaş yaklaşımlar ve en önemlisi serginin temasına uygun olarak seçilen sanatçı çalışmaları bu sergiyi ön plana çıkartmaktadır. Bu sergi, genel izleyici kitlesine hitap etmekte ve izleyiciyi görmeye, koklamaya ve dokunmaya davet etmektedir.

Bölüm 1: Güzellik Nedir? Serginin ilk bölümü olan Güzellik Nedir, güzelliğin tanımını farklı argümanlara dayanarak izleyiciye iletme amacı taşımaktadır. Serginin girişinde, Almanca olarak *Güzellik, estetik duyuları, özellikle de görmeyi memnun etmek için şekil, form, renk, kompozisyon, malzeme ve yapının bir kombinasyonudur* isimli tipografik bir uygulama göze çarpmaktadır. Tavus kuşunun güzelliğini hem çekici bir eş bulmada hem de yırtıcılardan korunmada kullandığı boyutunu yani güzel olan işlevseldir fikrini vurgulamaktadır. Bu içerik bu bölümdeki farklı yerleştirmelerde de devam ettirilmiştir. Müzik grubu Siskiyou'nun *Güzellik* şarkısı eşliğinde, Antik Yunan düşünürü Platon'a gönderme yapan *iyi olan her şey güzeldir, güzel olan her şey iyidir* sözünün tipografik yerleştirmesi seyredilmektedir (Görsel 5).

Tasarımcılar, *Güzellik* sergisinin ilk bölümünü oluşturan ve güzellik kavramının irdelendiği bu bölüm hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

İnsanların evrensel olarak güzel bulduklarını da test ettik. Güzelliğin bir kısmı içimizde yerleşiktir, ancak bir kısmı da eğitimimize, geçmişimize ve kişisel deneyimlerimize dayanır. Eğitim, güzel yaratıcı çalışmaların nasıl yapıldığını anlama becerisinde kesinlikle büyük bir rol oynayabilir. Ancak güzellik tek bir tarza özgü değildir. Güzel bir nesne Barok ve gösterişli, basit ve Modernist veya ikisinin arasında herhangi bir şey olabilir. Bize biraz aşına olduklarında, ama aynı zamanda bir yenilik unsuruna da sahip olduklarında, şeyleri güzel bulma eğilimindeyiz. Güzellik, onu gördüğümüzde ve deneyimlediğimizde hissettiğimiz duygusal bir tepki uyandırır. Güzel bulduğumuz şey, kısmen tüm insanlarda evrenseldir ve kısmen öğrenilmiş ve kültürel koşullanmadır. Tasarımcılar olarak, güzelliği ciddiye aldığımızda işimizin çok daha iyi çalıştığını gördük. Bulgularımızın tüm alanlardaki tasarımcılar, yaratıcılar ve yenilikçiler için muazzam değer taşıdığını ve şüphesiz kendi bakış açımızı ve güzele olan saygımızı değiştirdiğini ve işimize yeni bir derinlik kattığını düşünüyoruz. (Andwalsh, 2019)

Görsel 5. *Güzellik*, yerleştirme 3 (solda) ve yerleştirme 14 (sağda) ayrıntıları, 2019, Museum Angewandte Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Jill Fantauzza tarafından hazırlanan etkileşimli bir yerleştirmeye, ziyaretçiler büyük bir ekrana yansıtılan uçan bir kuş sürüsünün yönünü, mesafesini ve sıralaması ayarlayabilmekte ve bu akıllı makineyle en güzel şekli ortaya çıkartabilmektedir. Ayrıca ziyaretçiler, mekana ait bir demirbaşmış gibi görünen ve Meksika'daki Huchiol kabilesi tarafından boncuklarla örülerek dekore edilmiş bir yangın söndürücünün farkına varabilmekte ya da kitaplarla gerçekleştirilmiş bir yerleştirmeye güzellik sözcüğünün zaman içerisinde kitaplarda ne kadar bahsedildiğine dair bilgi edinebilmektedir.

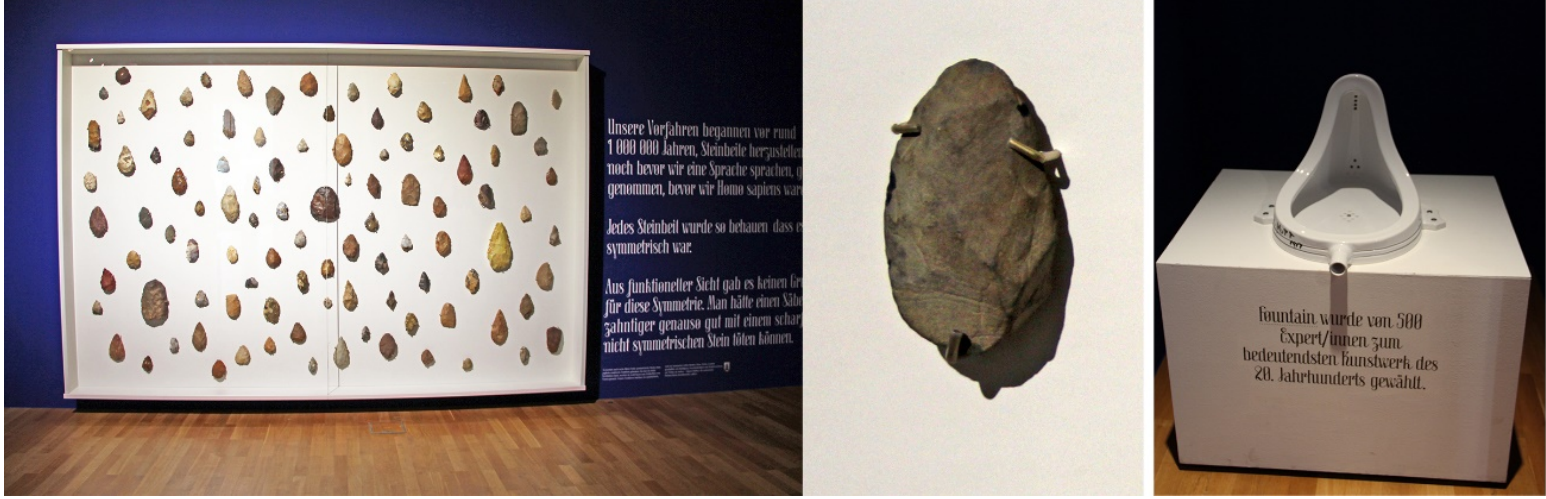
Sergide simetri, sadelik, denge, netlik, kontrast ve orantı güzellikten sorumlu daha belirgin özellikler olarak belirtilmektedir. Simetri güzelliğin evrensel bir bileşenidir. Ziyaretçiler tarafından bu fikrin deneyimlenebilmesi için etkileşimli bir çizim platformu oluşturulmuştur (Görsel 6). Ziyaretçiler interaktif bir uygulama ile simetrik çizimler yapabilmekte ve daha sonra uygulama aracılığıyla üzerine beğendiği şeklin basılı olduğu bir çanta sipariş edebilmektedirler.

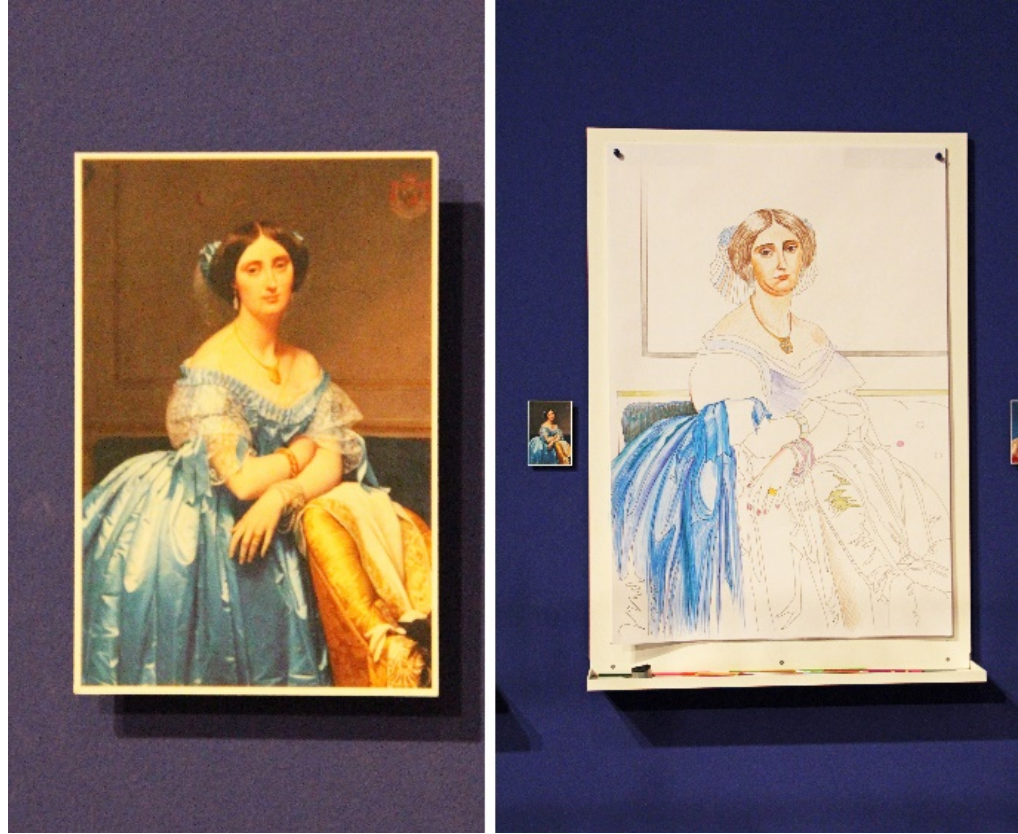
Görsel 6. *Güzellik*, yerleştirme 4'ten ayrıntılar, Museum Angewandte Kunst, 2019 (Eda Uzun kişisel arşiv)

Bu bölümde bulunan ve güzelliği tanımlayan yerleştirmeler aslında ziyaretçilere ön bilgi sağlayarak onları diğer bölümlere hazırlamaktadır. Ziyaretçi, bu kısımda edindiği bilgi ve birikimle serginin diğer bölümleri için bir ön hazırlık geçirmektedir. Bu açıdan bakıldığında serginin bölümlere ayrılması ziyaretçinin sergi deneyimini kolaylaştırmaktadır. Serginin temalar doğrultusunda bölümlere ayrılması ve sonucunda elde edilen bütünsel yaklaşım çağdaş sanat müzelerindeki yenilikçi sergilemelere bir katkı sunmaktadır.

Bölüm 2: Güzelliğin Tarihi. Serginin Güzelliğin Tarihi bölümünde, Sagmeister ve Walsh, tarihin hemen hemen her döneminde insanlığın güzelliğe olan tutkusunu göstermektedir. İnsanlar, tarih boyunca güzel nesnelere yaratmak için farklı malzemeler kullanmıştır. Sagmeister ve Walsh'a göre, bu durum tarih öncesi dönemde bile geçerlidir. Bir milyon yıl önce, atalarımız tarafından hiçbir pratik gerekçe olmamasına rağmen simetrik olarak biçimlendirilen taş baltalar, bu güzellik arayışının en eski örneklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Görsel 7. *Güzellik*, yerleştirme 18'den ayrıntılar, 2019, Museum Angewandte Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Görsel 8. *Güzellik*, yerleştirme 28'den ayrıntılar, 2019, Museum Angewandte Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Bu bölümde, şekline göre kronolojik olarak sergilenen kadehler, Adolf Loos'un süs ve güzellik hakkındaki düşüncelerinden alıntılar, modernizm ve Bauhaus ile değişen mimaride güzellik anlayışını temsil eden unsurları barındıran yerleştirmeler sergilenmektedir. Bir köşede sergilenen ve sanata karşı anti-estetik ifadeyi savunan Duchamp'ın *Çeşme* isimli çalışması ise sanatın güzelliğe karşı bakış açısının geçirdiği evrimi bizlere hatırlatmaktadır (Görsel 7).

Serginin ilginç etkileşimli yerleştirmelerinden bir tanesi ise üç adet ünlü tablonun ziyaretçiler tarafından yeniden boyanması için kurulan boyama düzeneğidir. Yerleştirme

28'de ziyaretçi tarafından seçilen eser yine orada bulunan kuru boya kalemlerle yeniden boyanmaktadır. Örneğin, neoklasik bir ressam olan Jean Auguste Dominique Ingres'a ait *Broglie Prensesi* eserinin bir kısmı yeniden boyanmıştır (Görsel 8). Sergideki diğer ziyaretçilerin resim yapan kişiyi izlemesiyle sanatsal bir etkileşim oluşturulmaktadır.

Bu yerleştirmeyi ilginç yapan nokta ise, ziyaretçilerin bu reproduksiyonun farklı kısımlarını boyayarak sonuçta ortak bir çalışmanın ortaya çıkmasıdır. Ziyaretçiyi ortak çalışmaya dahil etmek, onlara sanatın yaratım sürecini deneyimleme fırsatı verirken, bu sayede katılımcıların birbirleriyle etkileşime geçmesini ve sanat üzerine fikir alışverişi yapmasını teşvik edebilmektedir. Ziyaretçilerin yerleştirmede kendi katkılarını görmesi, izleyicilere kişisel düzeyde etkileşim kurma şansı verirken serginin akılda kalıcılığını da artırmaktadır. Katılımcı ve etkileşimli deneyimleri mümkün kılarak müze deneyimini geliştirmektedir.

Bölüm 3: Güzelliğin Öznelliği. Güzelliğin öznelliği kısmındaki etkileşimli yerleştirmeler, güzelliğin etkileşimli deneyimler ve anketler aracılığıyla estetik tercihlerin insanların düşündüğünden daha nesnel olduğuna işaret etmektedir. Sagmeister ve Walsh ziyaretçileri, hangi şekli, deseni ya da rengi daha güzel bulduklarıyla ilgili oylama yapabilecekleri bir etkileşime davet etmektedir.

Ziyaretçiler, girişte aldıkları kağıt oylama jetonlarını kendilerinin güzel bulduğu renk, koku, şekil ve manzaraları seçmek için kullanmaktadır (Görsel 9). Platformun arka tarafına geçildiğinde ise tüm ziyaretçilerin kullandığı oyları görmek mümkündür. Ziyaretçiler bu sayede pasif gözlemciler olmaktan çıkmakta ve serginin bir parçası olmaya teşvik edilmektedir. Bu sayede yerleştirmeler kuruluş amaçlarına ulaşırken, ziyaretçiler ise müze deneyiminde katılımcı hale getirilmektedir.

Bu bölümde, ziyaretçinin hangi resmin Piet Mondrian'a ait bir kompozisyon hangisinin sahte olduğunu seçtiği Yerleştirme 31 dikkat çekmektedir (Görsel 10). Platformun arka tarafına jetonların çok olduğu tarafın gerçek resme ait olduğu görülmektedir. Diğer bir

Görsel 9. Güzellik, yerleştirme 33 (solda) ve yerleştirme 34 (sağda) ayrıntıları, 2019, Museum Angewandt Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

örnek ise kokuların güzelliğiyle alakalıdır. Yerleştirme 43'te taze ekme, narenciye, parfüm ve çiçek kokularından hangisinin en güzeli olduğuyla alakalı ziyaretçilerden seçim yapması istenmektedir. Ziyaretçiler, şişelerdeki kokulara bakıp jetonlarını güzel buldukları kutulara atmaktadır. Sergideki bazı platformlarda yapılan gözlemlere ve ziyaretçilerin verdiği oylara göre en güzel rengin mavi, en güzel şeklin yuvarlak ve en güzel kokunun ise narenciye olduğu görülmektedir.

Ziyaretçiler, güzelliği sorgulayan platformlarda verdikleri oylarla hem kendi farkındalıklarını arttırmakta hem de sergilemenin amacına ulaşmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak ziyaretçiler ortak deneyimlere ulaşarak birbirlerine daha bağlı hissedebilmekte ve güzellik hakkında sohbet ederek fikirlerini paylaşabilmektedir.

Görsel 10. *Güzellik*, yerleştirme 31 (solda) ve yerleştirme 43 (sağda) ayrıntıları, 2019, Museum Angewandt Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Görsel 11. *Güzellik*, yerleştirme 39, 2019, Museum Angewandt Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Bölüm 4: Güzelliği Deneyimlemek. Serginin Güzelliği Deneyimlemek bölümünde bulunan etkileşimli yerleştirmeler ziyaretçinin dokunarak ve hissederek üretime katılmasına imkan sağlamaktadır. Yerleştirme 39'un konusu renk algısı ve güzelliğidir (Görsel 11). Sagmeister ve Walsh, kurdukları bu renk odasıyla ziyaretçilere rengin yarattığı değişimi göstermek istemiştir. Mavi ve pembe desenlerle kaplanmış bu oda, renk tonlarının gri görünmesini sağlayan genellikle şantiyelerde veya sokak lambası olarak kullanılan ışık türü olan bir sodyum buharlı lamba ile aydınlatılmaktadır. Bu ışık, pembe ve mavi tonları neredeyse birbirinden ayırt edilemez hale getirmektedir. Işık belirli aralıklarla değişmekte ve ortaya renkli ve renksiz görüntüler çıkmaktadır.

Bu kısımdaki diğer ilginç yerleştirme ise sanal gerçeklikte üç boyutlu bir heykel yapmaya olanak sağlayan platformdur (Görsel 12). Platformda sanal gerçeklik başlığı takıldıktan sonra ziyaretçi kendisini üç boyutlu bir ortamda görmektedir. Bu ortam karşıda bulunan büyük boyutlu bir ekrana yansımaktadır. Ziyaretçi bu ortamda uzaktan kontrol edilen bir çizim kumandası ile kendi üç boyutlu heykelini yaratabilmektedir. Ziyaretçi içine girdiği sanal sergi mekanında ve yarattığı eserinin etrafında dolaşabilmektedir. Sanal gerçeklik başlığı çıkarıldıktan sonra ziyaretçi heykelini platformda bulunan ekrandan da görebilmektedir. Bu sayede bir özne olarak kendi estetik deneyimini yaratmaktadır.

Görsel 12. Güzellik, yerleştirme 45'ten ayrıntılar, 2019, Museum Angewandt Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Ziyaretçilerin yaşadıkları bu tür bir sanat deneyimi Candy ve Ferguson'un (2014) şu sözlerini akla getirmektedir:

1960'larda ortaya çıkan katılımcı sanatın doğal bir evrimini temsil eden bir sanat mekanında nelerin mümkün olabileceğine dair kamusal beklentilerde şimdiden bir değişim söz konusu. Gündem değişiyor ve etkileşimli sanat, ana akım sanatın uzun geleneğine kıyasla henüz emekleme aşamasında olsa da, izleyiciler hem sergi alanlarının içinde hem de dışında yeni ve şaşırtıcı deneyimlere yönelik artan bir iştah gösteriyor. (s. 2)

Görsel 13. *Güzellik*, yerleştirme 50'den ayrıntılar, 2019, Museum Angewandt Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Bu kısımdaki son örnek ise, ziyaretçilerin tanınmış tasarımcıların çeşitli kıyafetlerini ve aksesuarlarını bir tablet aracılığıyla kendi üzerlerinde deneyebildikleri Yerleştirme 50'dir (Görsel 13). Bu yerleştirmede ziyaretçi, tabletin karşısında oturup giydiği yeşil bir pelerin ile fotoğraf çekmektedir. Daha sonra kendi fotoğrafını çeşitli etiket ve kıyafetlerle süslemektedir. Ziyaretçi son halini alan fotoğrafını kendi mail adresine gönderebilmektedir.

Ziyaretçiler bu bölümde, güzellik kavramını anlamakla kalmayarak, onu aynı zamanda içselleştirip deneyimlemektedir. Güzelliğin deneyimlendiği bu yerleştirmeler, izleyiciler üzerinde derin ve uzun süreli etkiler bırakabilir. Bu anlamda estetik deneyimlerin sadece görsel algıya değil, aynı zamanda duygusal, zihinsel ve sosyal boyutlara da hitap ettiğini açık bir biçimde göstermektedir.

Bölüm 5: Güzelliği Dönüştürmek. Serginin *Güzelliği Dönüştürmek* bölümündeki, Yerleştirme 47'de Fransız tasarımcı Thierry Jeannot'ya ait bir avize tasarımı dikkat çekmektedir (Görsel 14). Meksika'da bir gruba çöpten toplatılan plastik kaşıkla yapılmış bu avize, *Güzellik* sergisi için tasarlanmıştır. Sanatçı, güzelliğin dünyayı daha iyi bir yere dönüştürme potansiyeline sahip olduğunu bu eseri ile ortaya koymaktadır. Bizlere çöpe giden atık malzemelerin güzel ve işlevsel nesnelere dönüştürülebileceğini göstermektedir. Avizenin mekandaki sunumunda müze koleksiyonuna ait antika koltuk takımından faydalanılmış, eski ve yeni arasında bir bağlantı kurulmuştur. Yerleştirme 68 de bu alanın ilginç çalışmaları arasındadır. Sagmeister ve Walsh, insanlar tarafından nadiren güzel kabul edilen tuvalete bile farklı bir bakış açısı getirmiştir. Ziyaretçiler tamamen işlevsel bir amacı olan tuvalete girdiğinde karşılarına dört farklı tuvalet kağıdı seçeneği çıkmaktadır. Böylece ziyaretçi kendisine güzel gelen tuvalet kağıdını seçerek bu işlevsel alanı güzelliğin sorgulandığı bir ortama dönüştürmektedir.

Görsel 14. *Güzellik*, yerleştirme 47 (solda) ve yerleştirme 68 (sağda) ayrıntıları, 2019, Museum Angewandt Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Görsel 15. *Güzellik*, yerleştirme 66, 2019, Museum Angewandt Kunst (Eda Uzun kişisel arşiv)

Bu kısımda sergilenen ve bir dövme sanatçısının göğüs kanseri geçiren kadınların göğüslerine yaptığı dövmeler, sanatta sadece kusursuzluğuyla var olmuş bedenın artık kusurlu olana dönüştüğünü göstermektedir (Özyonar Çırak, 2022, s. 969). Farklı bedenlerin yara izleri ve kusurları kendilerine özel yaratılan dövmelerle güzelleşmektedir. Ayrıca domuz mesanesinden yapılan renkli toplar, İsveç tasarımcı Martin Woodtli'nin bir afişi tasarlarkenki uzun ve çetrefilli aşamaları bu alanda göze çarpan diğer sergilemelerdir. Bu bölümde ziyaretçilerin farklı şekillerde deneyimlediği sanat eserleri, izleyiciler üzerinde duygusal ve sosyal etki yaratabilmekte, yeni bakış açıları geliştirmelerine ve yaratıcı gelişimlerine katkıda bulunabilmektedir.

Bölüm 6: Güzellik Arşivi. Sergi, Güzellik Arşivi kısmı ile sona ermektedir. Bu bölümde müze tarafından güzel ilan edilen en güzel nesnelere (mobilya, süs eşyası, afiş, biblo, resim, heykel, pano, seramik, baskı, kıyafet vb.) yaratıcı şekillerde sergilenmektedir. Bu bölümdeki Yerleştirme 66'da ziyaretçiler 1900'lere ait bir şezlongu yerleştirme alanında

bulunan çizim malzemeleriyle kağıda aktarmakta ve alanın sağındaki panoya asmaktadır (Görsel 15). Şezlonga ait eğik parçaların güzelliğini yansıtmaya çalışan ziyaretçiler için bu yerleştirme, deneyim ve farkındalık amacı taşımaktadır.

Güzelliğin arşivi bölümü ziyaretçilere estetik, duygusal, düşünsel ve kültürel olarak zengin bir deneyim sunmakta ve güzel olarak nitelendirilen bu eserler görsel bir şölen ve estetik bir haz yaşatmaktadır. Ayrıca bu sergilemeler ziyaretçilere sanatla etkileşim kurma fırsatı vererek kendi gelişimlerine katkı sunmakta ve sanatın gücünü anlamalarına yardımcı olabilmektedir. Ziyaretçiler eserlerin anlamları üzerinde düşünmek için kendi entelektüel yetilerini kullanarak eserlerle etkileşime girerken kültürel bağlantılar da kurmaktadır. Ayrıca ziyaretçiler eserler hakkında bilgi edinirken sanat dünyasını daha iyi anlama fırsatı bulmaktadır.

Sonuç

Günümüz sanat anlayışıyla dönüşen çağdaş sanat müzelerinde, sergilemeler yeni bir boyut kazanmıştır. Geleneksel sergileme anlayışının yanında teknolojiyi etkin kullanan, yenilikçi, izleyiciyle etkileşim kuran sergilemeler ön plana çıkmış ve sayıları hızla artmıştır. Birçok ülkede halihazırda var olan çağdaş sanat müzeleri bu yönde bir eğilim göstermiş, yeni kurulanlar ise ilke ve konseptlerini buna göre oluşturmuşlardır. Bu evrim, çağdaş sanat müzelerinin hem fiziksel hem de kavramsal anlamda dinamik bir yapıya kavuşmasını sağlamış, sanatın izleyiciyle etkileşim içinde yeni anlamlar kazanmasına olanak tanımıştır. Bugün bu dönüşüm, yeni müzelerin açılma süreçleriyle de pekişmekte ve gelecekte bu eğilimin devam edeceğine işaret etmektedir.

Sergileme mekanları, zamanla yaşanan teknolojik, kültürel ve toplumsal gelişmelerin etkisiyle sürekli bir dönüşüm geçirirken, temel amaç değişmeden varlığını sürdürmektedir: sanatçılara yaratıcılıklarını özgürce ifade edebilecekleri ve eserlerini yenilikçi biçimlerde sergileyebilecekleri esnek ortamlar sunmak. Çağdaş sanat müzelerinde gerçekleştirilen sergilemeler, sanatçının ifade biçimlerini desteklemekle kalmayıp, gelişen teknolojik olanaklar ve mimari yeniliklerle zenginleşen çok boyutlu bir deneyim sunmaktadır. Bu alanlar, sanatın sergilendiği yerler olmanın yanı sıra sanatçının vizyonunu geliştiren ve izleyiciyle iletişimi artıran dinamik platformlar olarak yeniden tasarlanmaktadır.

Stefan Sagmeister ve Jessica Walsh'un tasarladığı *Güzellik* sergisi, bu dönüşümün başarılı bir örneğidir. Farklı disiplinlerden sanat eserlerini ve tasarımları bir araya getirerek, izleyicilere estetik deneyimler sunan sergi, güzellik kavramının çok yönlülüğünü vurgulamaktadır. Grafik tasarım, video sanatı, yerleştirmeler ve diğer medya türleri üzerinden oluşturulan bu sergi, geleneksel basit kurulumlar ile sürükleyici teknolojiler arasında bir denge kurarak etkileşimli sergilemelerde ön plana çıkmıştır. Sergide yer alan 68 yerleştirme arasından, özellikle etkileşim boyutu yüksek ve akılda kalıcı nitelikte olanlar dikkat çekmiştir.

Serginin temalar doğrultusunda bölümlere ayrılması, çağdaş sanat müzelerindeki yenilikçi sergilemelere bir katkı sunmaktadır. Ziyaretçiler, *Güzellik Nedir* ve *Güzelliğin Tarihi* bölümleriyle bilgilendirilirken, duygusal ve zihinsel bir etkileşim sağlanmıştır. *Güzelliğin*

Özneliği ve Güzelliği Deneyimlemek bölümleriyle ziyaretçilere görsel ve dokunsal etkileşim sunulmuş, güzellik kavramını farklı duyuşal deneyimlerle keşfetmelerine olanak tanınmıştır. Güzelliği Dönüştürmek ve Güzelliğin Arşivi bölümleri ise ziyaretçilere entelektüel birikim sunarken yaratıcılıklarını da teşvik etmiştir. Sergi, bu yapışıyla ziyaretçiye yalnızca estetik bir deneyim değil, aynı zamanda entelektüel bir keşif süreci yaşatmayı amaçlamıştır.

Sagmeister ve Walsh, ziyaretçiye serginin her aşamasında güzellik hakkında düşündüren bu şaşırtıcı yerleştirmeleri hazırlarken güzellikle ilgili çok sayıda kaynağa başvurmuş ve bunları bilimsel argümanlarla desteklemiştir. Sanatçılar bu sayede neyin güzel kabul edildiğini bu yerleştirmeler sayesinde sergileme ortamında bir kez daha test etmekte ve ziyaretçilerin neyi seveceğini de önceden tahmin etmektedir. Sergi öncesinde yapılan araştırmalar doğrultusunda güzellik kavramına dair ortaya çıkan sonuçlar, yerleştirme düzeneklerinde kullanılan oylarla doğrulanmıştır. Bu sayede sanatçılar, hem güzelliğin öznel doğasını hem de toplumun estetik algısının ortak yönlerini sergilemelerine yansıtarak izleyicilere önemli bir mesaj vermiştir: neyin güzel olduğu sorusu, bireysel ve toplumsal düzeyde yeniden düşünölmeye açıktır.

Sergi, güzellik konseptine göre tüm ayrıntılarıyla düşünölmüş ve sergilemeler bir bütün olarak güzelliği anlatan sanatsal bir hikayeye dönüşmüştür. *Güzellik* sergisinin güzellik kavramı ve bu kavramın arkasındaki hikayeyi anlatma amacı aslında müzelerin kuruluş amaçlarından biri olan toplumsal rolüyle de pekişmektedir. Son yıllarda özellikle etkileşimli yerleştirmeler müzelerde tarihsel bilgiyi ziyaretçiye aktarma amacı taşıırken, güzellik kavramının bir çağdaş sanat müzesinde etkileşim ve sanatsal deneyimle anlatılması bu alandaki yeniliklerdendir. Ziyaretçiler sergideki bu yaratıcı yerleştirmelerle verilmek istenen mesajı etkileşimlerle deneyimleyerek almışlardır. Böylece ziyaretçiler pasif izleyici konumundan yerleştirmede kendi rolünü gerçekleştirerek sanatı aktif olarak deneyimleyen ve katkı sunan bir konuma yükselmiştir. Sonuç olarak ziyaretçiler aslında serginin bir parçasına dönüşmüştür.

Güzellik sergisi, izleyicilere güzellik hakkında derinlemesine düşünme ve tartışma fırsatı sunarken aynı zamanda sanatın anlatı ve mesaj iletme gücünü de göstermektedir. Bu anlamda bu serginin ortaya koyduğu yenilik, sanat aracılığıyla anlatılan hikayeyi ziyaretçi tarafından doğrulatmak ve pekiştirmek olmuştur. Bu yerleştirmeler ziyaretçilere estetik deneyimler sunan yenilikçi bir yaklaşımı temsil etmektedir.

Kaynakça

- Andwalsh. (2019, Temmuz 15). *The Beauty show*. Andwalsh. <https://andwalsh.com/articles/all/sagmeister--walsh-beauty/>
- Artsy. (t.y.). *Jennifer Steinkamp: Madame Curie*. Artsy. <https://www.artsy.net/show/museum-of-contemporary-art-san-diego-jennifer-steinkamp-madame-curie>
- Balık, D. (2009). Çağdaş sanat müzelerinde “yeni” mekan deneyimi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Bakanay, H. (2014). Çağdaş sanat müzelerinde marka kimliği yaratmak ve İstanbul Modern’in bu bağlamda incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi.

- Belting, H. (2017, Ocak 29). *Çağdaş sanat müzeleri*. E-skop. <https://www.e-skop.com/skopbulten/cagdas-estetik-cagdas-sanat-muzeleri/3236>
- Candy, L. ve Ferguson, S. (2014). *Interactive experience, art and evaluation. interactive experience in the digital age: Evaluating new art practice*, Springer.
- Coşkun, C. (2023). Etkileşimli müze sergilerinde izleyici odaklı yaklaşımlar. *Sanat ve İkonografi Dergisi* (4), 30-36.
- Çolak, B. (2016). Tarihsel süreç içerisinde müzelerle birlikte değişen sergileme mekanları; New York Modern Sanat Müzesi (MoMA) ve Frankfurt Modern Sanat Müzesi (MMK) Örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(30), 37-45.
- Fontaine, P. (2021, Temmuz 19). *Stefan Sagmeister sees beauty as a facet of function at fondation martell*. Whitewall. <https://whitewall.art/design/stefan-sagmeister-sees-beauty-as-a-facet-of-function-at-fondation-martell>
- Güner, A. (2023). Sürükleyici sanat teknolojileri ve çağdaş sanat kurumlarının katılımcı rolleri açısından değerlendirilmesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 13(2), 419-434.
- Karaçalı, B. (2009). Türkiye’de sanat ve yeni medya (Yayınlanmamış sanatta yeterlik tezi). Marmara Üniversitesi.
- Lampoon Magazine. (2022, Mayıs 8). ‘*Why beauty matters*’ – *Stefan Sagmeister balances philosophy with scientific research*. <https://www.lampoonmagazine.com/article/2022/05/08/stefan-sagmeister-beauty-matters/>
- Locker, P. (2013). *İç mekan tasarımında stant tasarımı ve sergileme*. Literatür Yayıncılık.
- Moca, (t.y.). *Stefan Sagmeister: The Happy Show*. <https://www.moca.org/exhibition/stefan-sagmeister-the-happy-show>
- Özyonar Çırak, B. (2022). Sanatta beden temsilinin dönüşümü: Kusurlu beden. *Art-E Sanat Dergisi*, 15(30), 969-987.
- Sagmeister ve Walsh. (t.y.). *Beauty*. Sagmeisterwalsh. <https://sagmeisterwalsh.com/work/all/beauty/>
- Sesli Sözlük. (t.y.). *Sergilemek nedir?*. <https://www.seslisozluk.net/sergilemek-nedir-ne-demek/>
- Shaoqiang, W. (2016). *Exhibition art - graphics and space design*. Promopress.
- Shift, (2008, 10 Ağustos). *Federico Urdaneta*. http://www.shift.jp.org/en/archives/2008/10/federico_urdaneta.html
- Sönmez, A. (2023, Ağustos 15). *Ars Electronica, Melez dünyanın sanatçısı*. Sanatatak. <http://sanatatak.blogspot.com/2007/05/ars-electronica-2005.html>
- Yücel, D. (2012). *Yeni medya sanatı ve yeni müze dijital sanat pratiklerinin müzeolojik bağlamda değerlendirilmesi*. TC İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

Görsel Kaynakçası

- Anonim. (t.y.). *Forty days of dating*, <https://fortydaysofdating.com/wp-content/themes/fortydates/img/fb.jpg>
- Artsy. (t.y.). *Jennifer Steinkamp: Madame Curie*. Artsy. <https://www.artsy.net/show/museum-of-contemporary-art-san-diego-jennifer-steinkamp-madame-curie>
- Moca, (t.y.). *Stefan Sagmeister: The Happy Show*, <https://www.moca.org/exhibition/stefan-sagmeister-the-happy-show>
- Shift, (2008, 10 Ağustos). *Federico Urdaneta*. http://www.shift.jp.org/en/archives/2008/10/federico_urdaneta.html